

**BİR KÜLTÜR POLİTİKASI OLARAK HALKEVLERİNDE FOLKLOR
ÇALIŞMALARI (BARTIN HALKEVİ ÖRNEĞİ)**

Arş. Gör. Dr. Kübra YILDIZ ALTIN*

ÖZ

Türkiye Cumhuriyeti devletinin şekillenmesinde etkin olarak faaliyet göstermiş olan Halkevleri, 1932 yılındaki kuruluşlarından 1951 yılında kapatılmalarına kadar geçen sürede somut olan ve somut olmayan kültürel mirasın korunması temelinde çalışmalarda bulunmuşlardır. Maddî ve manevî unsurlara yönelik bu çalışmalarda temel yöntem saha araştırması olmuştur. Bu araştırmalarda halk kültürü ürünlerinin tespiti, derlenmesi ve kayıt altına alınması gibi koruma yöntemleri uygulanmış, araştırmaların sonuç raporları bazen Halkevlerinin kendi yayın organları tarafından yayımlanmış bazen de halkevi raporları şeklinde resmî kurumların kütüphanelerinde yer almıştır.

Toplumsal ve kültürel yaşamın özellikle bütün alanlarını kapsayacak biçimde teşkilatlandırılan Halkevleri, yeni kurulan rejimin halka benimsetilmesinde önemli roller üstlenmişlerdir. Çalışmaları itibarıyla “Atatürk dönemi” ve “Atatürk sonrası dönem” biçiminde iki devre niteliği gösteren Halkevleri, yeni Türkiye'nin inşasında kültür üreten ve ürettiği kültürü yaygınlaştıran kurumlardan olmuşlardır. Bu süreçte folklor çalışmalarından çokça yararlanılmıştır. Halkevleri, yerli ve millî kültürün yeniden inşasında ve yaygınlaştırılmasında “kültür merkezi” işlevi görmüşlerdir. İcraatları ise Türkiye’de folklor çalışmalarının ivme kazanmasında etkili olmuştur.

Bütüncül bir bakış açısının temel alındığı bu çalışmada Halkevleri, kültür politikaları bağlamında ve folklor çalışmaları özelinde incelenmiştir. Çalışmada, dönemin Halkçılık temelinde oluşturulan kültür politikalarıyla uyumlu olarak çalışan ve 22 Şubat 1935 tarihinde “Halk Dersleri ve Kurslar” ile “Müze ve Sergi” haricinde yedi şubesiyle Bartın’da açılan Bartın Halkevi örneklem olarak alınmıştır. İncelemeler sonunda Bartın Halkevindeki folklor çalışmalarının niteliği ortaya konulmuş; özeldir Bartın Halkevinin, genelde ise Halkevlerinin Türk folklor çalışmaları tarihindeki yeri ve önemi tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kültür Politikaları, Halkçılık, Halkevleri, Folklor Çalışmaları, Bartın Halkevi.

**FOLKLORE STUDIES IN COMMUNITY CENTERS AS A CULTURAL POLICY
(BARTIN COMMUNITY CENTER EXAMPLE)**

ABSTRACT

Community Centers, which has been operating effectively in the formation of the Republic of Turkey, have worked on the basis of the protection of tangible and intangible cultural heritage between 1932 and 1951. The basic method in these studies on material and spiritual elements has been field research. In these studies, conservation methods such as the identification, compilation and recording of folk culture products were applied. The results of the researches in question were sometimes published by the publications of the Community Centers and sometimes took place in the libraries of the official institutions in the form of the reports of the community centers.

* Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/Fen-Edebiyat Fakültesi/Türk Halkbilimi Bölümü/Türk Halkbilimi Anabilim Dalı, kubrayildiz89@gmail.com, Orcid ID: 0000-0001-9788-2844

Community Centers, which are especially organized to cover all areas of social and cultural life have played an important role in the popularization of the newly established regime. Community Centers, which show two periods in the form of "Atatürk period" and "Post-Atatürk period" in terms of their work were among the institutions that produced culture and spread the culture they produced in the process of Turkey's new building. In this process, folklore studies have been used a lot. Community Centers, served as "cultural centers" in the reconstruction and dissemination of local and national culture. Actions have been effective in acceleration of the folklore studies in Turkey.

In this study based on a holistic perspective, Community Centers were examined in the context of cultural policies, especially folklore studies were emphasized. In the study, working in accordance with the cultural policies of the period based on Populism Bartın Community Center was taken as the sample. Bartın Community Center was established in Bartın on February 22, 1935 with its seven branches except for "Public Lessons and Courses" and "Museum and Exhibition". At the end of the investigations, the quality of the folklore studies in Bartın Community Center was revealed. Secondly, the place and importance of both Bartın Community Center and Community Centers in the history of Turkish folklore studies was determined.

Anahtar Kelimeler: Cultural Policies, Populism, Community Centers, Folklore Studies, Bartın Community Center.

Giriş

Anadolu'da Halkevlerinin kuruluşu bir dizi ihtiyacın sonunda gerçekleşmiştir¹. Köklerini "Halkçılık" ilkesi ve daha derinde "halka doğru" düşüncesinden alan, bir bakıma "kültür merkezi" işlevi görmüş olan Halkevleri, "hem kültür üreten hem de ürettiği kültürü yayan kurumlar olmuşlardır" (Binyazar 2001: 47). Çünkü "başkasının lütfuna ve yardımına ihtiyaç gösteren bir hayat, yapay ve süreksiz bir hayattır. Böyle bir yaşamın devamına güvenilmez ve etkisine inanılmaz" (İnönü 1934, 14 Mart: 3). Bu yüzden durmaksızın çalışmak ve üretmek gerekmektedir.

Zaman zaman "millî kültür ocakları" şeklinde tanımlanan Halkevleri, yeni rejime uygun millî bir kültür yaratmak için folklordan doğrudan yararlanmış², halk türküleri, halk

¹ Kurulduğu dönem itibarıyla Türk halkının sosyal, ekonomik ve kültürel gelişmesine yönelik faaliyetlerde bulunmayı amaç edinen (Bayındır Uluskan 2010: 34) ve bu amaçla çalışmalar yürüten Halkevlerinin programı Cumhuriyet Halk Fırkası tarafından hazırlanmıştır. Cumhuriyet Halk Fırkası, 10-18 Mayıs 1931 tarihinde toplandığında fırkanın Üçüncü Büyük Kongresi düzenlenmiş ve bu kongrede Halkevlerinin kurulması kararı alınmıştır (CHP 1935: 4, Kara 2006: 21). Böylece 1931 yılında kapatılan Türk Ocakları yerine 19 Şubat 1932 günü Halkevlerinin kuruluşu gerçekleşmiştir. İlk kuruluşunda dokuz ayrı etkinlik koluyla teşkilatlanan Halkevlerindeki bu kollar, toplumsal ve kültürel yaşamın bütün alanlarını kapsayacak biçimde teşkilatlandırılmıştır (Kongar 2011: 283).

Millî bir ihtiyaçtan doğan Halkevleri, özellikle "Halkçılık" ilkesinin (Kara 2006: 22-23) vücut bulduğu politiklardan biri olarak hayata geçirilmiş kurumlar arasındadır. Millî bütünlük prensibiyle çalışan Halkevlerinin "Dil, Tarih, Edebiyat; Güzel Sanatlar; Temsil; Spor; Sosyal Yardım; Halk Dershaneleri ve Kurslar; Kütüphane ve Yayın; Köycülük; Tarih ve Müze (Müze ve Sergi)" olmak üzere dokuz şubesi bulunmaktaydı. Halkevleri bünyesinde oluşturulan bu dokuz şube, "teknik beynelmilel, ruh Türk; usul beynelmilel, üslup Türk" (CHP 1935: 38-39) düşüncesiyle hareket ederek çalışmalarını sürdürmüşlerdir.

² Halkevlerindeki folklor çalışmaları özellikle "Dil, Tarih ve Edebiyat" ile "Müze ve Tarih" kolları tarafından gerçekleştirilmiştir. Dokuz kol olarak faaliyet yürüten Halkevlerine daha sonra "folklor" adlı bir kol eklenmiştir (Örnek 2000: 118). Halkevlerinin açılışı sırasında Reşit Galip'in "millî benliği terkip eden, millî ruhu şekillendiren ve kudretlendiren kültür unsurları içinde (diğerlerinin ehemmiyeti istihfaf edilmeksizin) dil, edebiyat ve tarih, şüphesiz ilk sıraya girer" sözleri (CHP 1935: 14), Halkevlerindeki adı geçen şubenin ve dolaylı olarak folklor çalışmalarının önem ve değerini göstermektedir. Halkevlerinin folklorla ilişkin çalışmalarında sadece Dil, Tarih ve Edebiyat Şubeleri değil, özellikle Güzel Sanatlar Şubesi (Ar) de önemli faaliyetlerde bulunmuşlardır. CHP'nin (o zamanki adıyla CHF) 1932 yılına ait Halkevleri

edebiyatı, halk raksları gibi (Arık 1947: 112, Arıkan 1999: 272, Çobanoğlu 2009: 1013-1014, Gurallar Yeşilkaya 2003: 77) halk kültürünün tüm sahalarında faaliyet göstermişlerdir. “Türk vatandaşına, Türk Cumhuriyeti’nde ahlak, ilim ve anlayış mefhumlarının tatbik olduğu, izah olduğu, genişletildiği, kökleştirilip yerleştirildiği yerler olan Halkevleri” (İnönü 1934, 7 Mart: 3) bir kültür politikasının ürünü olarak ortaya çıkmışlardır. Bu politika, “Halkevleri vasıtasıyla ilim, fen ve güzel sanatları yaymak, bu memleketin siyaseti, iktisadiyatı hakkında en yeni ve en doğru malûmatı ortaya dökmek” (CHP 1935: 2) biçiminde ifade edilebilir.

Cumhuriyet’in ilanından sonraki süreçte millî ve çağdaş bir devletin ve toplumun kurulmasını sağlamak ve yerleşmesini kolaylaştırmak için bir dizi politika hayata geçirilmiştir. Bu bağlamda Türk Ocaklarının yerine kurulan Halkevlerinin bir ihtiyaç haline gelmesinde çeşitli olayların etkisi büyüktür. Şeyh Sait ayaklanması, İzmir suikastı olayı, Ağrı ayaklanması (Şakiroğlu 1985: 291) ve özellikle Kubilay Olayından sonra bu politikaları gerçekleştirmek ve ülke ihtiyaçlarını çağdaş düşünceler temelinde gidermek bir zorunluluk haline gelmiştir. Yeni rejimin ve devletin halka anlatılması ve benimsetilmesi, “sadece teorik planda değil, aynı zamanda fiilen yurdun ilçelerine, bucaklarına ve köylerine kadar girilip halkla doğrudan doğruya kaynaştırılmasını” (Akyüz 1986: 208) gerektirmiştir. Bu temel ihtiyaç, Halkevlerinin kuruluşunu hızlandırmıştır.

Zorlu askerî savaş sürecinden başarıyla çıkan Türkiye Cumhuriyeti’nin ikinci savaşı kültürel alanda verilmeye devam etmiştir. Yeni Türkiye’nin kültürel alt yapısının oluşturulmasının amaçlandığı Atatürk dönemindeki kültürel -daha özeldede halk kültürü alanındaki- çalışmalar devlet tarafından desteklenmiştir. Millî kültürü folklor kaynaklarından yararlanarak yeni bir sentez içinde yoğurup şekillendirmeyi hedefleyen (Yıldırım 1991: 14) bu çalışmalarda bilhassa batı tekniği kullanılarak bir “sentez” oluşturulmaya çalışılmıştır³. Millî kültürün kaynağı olarak benimsenip kullanılan folklor veya halk bilgisi (Bayındır Uluskan 2010: 74), devletin çeşitli organlarında özel programlar içine dahil edilmiştir⁴.

Sonuç olarak, yaygın bir biçimde 1920-1938 olarak tarihlenen Atatürk dönemindeki folklor çalışmalarının “Sentezci Devre”; Atatürk sonrası dönem olarak tarihlendirilen 1939 ve sonrası süreçteki folklor faaliyetlerinin ise “Dergici Devre (1939-1966)” ve “Bilimci Devre (1966’dan günümüze)” içinde yer aldığını söylemek mümkündür⁵. Bu tasnifleme, folklor çalışmalarının gelişme devrelerini göstermesi

Talimatnamesi’ndeki “Millî Türkülerin Notalarını ve Sözlerini Toplamak” başlıklı maddede Güzel Sanatlar Şubesi ile ilgili şu bilgiler dikkate değerdir: “Şube, halk arasında, bilhassa köylerde ve aşiretlerde söylenen millî türkülerin notaları ve sözleriyle millî oyunlar tarz ve ahengini tespit eder” (CHF 1932: 11).

³ Atatürk sonrası dönemde çalışmalar yürütmüş olan Halkevleri, Atatürk dönemindeki çalışmaların tersine olarak, 1970’li yıllarda folklor ile ilgili faaliyetlere daha az oranda devam etmişlerdir. Bu faaliyetler ise daha çok halk oyunları ve türküler üzerinde yoğunlaştırılmıştır (Ülkütaşır 1972: 74).

⁴ Örneğin, 1932 yılına ait Halkevleri Talimatnamesi’nde yer alan “musikîde güdülecek istikamet”te belirlenen yol şu şekildedir: “Halkevleri, musikî mesai ve müsamerelerinde beynelmil modern musikî ile millî türkülerimiz esas tutulacak ve beynelmil musikî teknik ve aletleri kullanılacaktır. Yani musikide gayemiz, modern ve beynelmil musikiyi (ve teganni tarzını) esas tutmak ve bunu tatbik ve temin etmektir” (CHF 1932: 11).

⁵ Prof. Dr. Dursun Yıldırım tarafından kaleme alınan “Türk Folklor Araştırmalarının Problemleri” adlı makalede, folklor araştırmalarının gelişme devreleri “Örtülü Devre (1839-1908)”, “Türkçü Devre (1908-1920)”, “Sentezci Devre (1920-1928)”, “Dergici Devre (1939-1966)” ve “Bilimci Devre (1966’dan günümüze)” olmak üzere beş başlıkta toplanmıştır. Bakınız: (Yıldırım 1991: 13-14).

bakımından da dikkate değerdir. Söz konusu tasnif dikkate alındığında, 22 Şubat 1935 tarihinde Bartın'da açılan Bartın Halkevinin ilk dönemindeki folklor faaliyetlerinin Sentezci Devre içinde yürütüldüğünü söylemek mümkündür.

Bir Kültür Politikası Olarak Halkevlerinde Folklor Çalışmaları ve Bartın Halkevi

Millileşme ve çağdaşlaşma yönünde radikal bir değişim öngören ve kültürel yapının yeniden inşasının hedeflendiği Atatürk dönemi kültür politikaları içindeki (Yiğit 2009: 74-76) Halkevleri, programlarına dahil ettikleri folklor çalışmaları ile yeni Türkiye'nin kuruluş felsefesine göre faaliyette bulunmuşlardır⁶.

Folklorun ve onunla doğrudan ilişkili etnografyanın, memleketin tarih ve halk kültürü zenginliğinin ortaya çıkarılması için çalıştıkları (Arık 1947: 113) dikkate alındığında; Halkevlerinin açılmasıyla teorik ve pratik olarak yoğunlaşan folklor çalışmaları -akademik folklor standartlarından uzak da olsalar- (Bayındır Uluskan 2010: 376, Öztürkmen 2006: 116) Türk folklor çalışmaları tarihinde hatırı sayılır bir yer edinmişlerdir⁷. Folklor çalışmaları tarihinde yer edinen Halkevlerinden biri Bartın Halkevidir. Anadolu'nun küçük bir ili olan Bartın, Karadeniz'e kıyısının olması ve bundan dolayı limanında ticaret yapılması sebebiyle, Cumhuriyet'in ilk dönemlerinde bile sosyal, ekonomik ve kültürel olarak dışa dönük bir niteliğe sahip olmuştur.

Bartın'da bilinen ilk kültürel kurumlaşma 1919 yılında Bartınlı gençler tarafından teşkil edilen İlmü İrfan Derneğidir. Dernek, 1924 yılında Birleşme Yurdu adını alarak Bartın'daki sosyal ve kültürel çalışmalarına devam etmiştir. Dernek, 1927'de ise Türk Ocağı yönetmeliği çerçevesinde ve bu kurum ilkeleri altında faaliyet göstermiştir. Bu faaliyetler sırasında yeniden isim değiştirmiş ve önce Kardeşlik Yurdu, daha sonra Gençler Birliği adlarıyla partinin bir kolu olarak faal olmuşlardır (Bartın Halkevi 1935: 1). Bartın'da o dönemdeki tek kültür ve gençlik kurumu olan Gençler Birliği, Halkevi açılınca bütün üyeleri ve teşkilatı ile birlikte Halkevi bünyesine katılma niyetinde olduğunu nizamnamesinde belirtmiş⁸ ve bu yeni sistem içerisinde çalışmalarını yürütmüştür. Böylece Gençler Birliği feshedilmiş, üyeleri Halkevine yazılmış ve Birliğe ait tüm eşya ve kitaplar Halkevine devredilmiştir (Halkevimiz Faaliyete Geçiyor, 1935, 26 Haziran: Manşet; Gençler Birliği Halkevine Geçti, 1935, 3 Temmuz: Manşet).

⁶ İnsanlık tarihini araştıran ve genel olarak beşerî bilimler adı altında toplanan tarih, paleontoloji, antropoloji, arkeoloji, etnografya, folklor gibi bilim dallarının birbiriyle olan yakın ilişkisi halkevlerinin kuruluş ve işleyiş politikalarında yer almıştır. Halkevlerindeki müze, tarih ve folklor kollarının iş birliği içinde çalışabilmesi amacıyla R. Oğuz Arık (1947) tarafından hazırlanan *Müze, Tarih ve Folklor Çalışmaları Kılavuzu* da bu tür bir çabanın ürünü olarak değerlendirilebilir.

⁷ Bununla birlikte Halkevlerinin folklorla ilişkin faaliyetleri öncesinde Maarif Vekilliği'nin uygulamaları dikkat çekmektedir. Bu uygulamaların Halkevleri programları ile paralel bir şekilde yürütüldüğü görülmektedir. Örneğin, Maarif Vekilliği tarafından hazırlanan Derleme Talimatnamesi'nde her valinin görevli olduğu vilayette derleme işlerine nezaret etmeleri; buralarda Derleme Heyetinin oluşturulması, kazalarda Derleme Şubesinin ve köylerde Derleme Ocağının açılması yer almaktadır. Talimatnamede yer alan "Dil, Tarih ve Edebiyat Şubeleri idari komitelerinin bu teşkilatın tabii unsurlarından" (Çobanoğlu 2009: 1006, Kara 2006: 65) olduğu ifadesi, Eğitim Bakanlığının dil çalışmalarının yürütüldüğü Halkevlerindeki Dil, Tarih ve Edebiyat Şubeleri ile iş birliği içinde olduğunu göstermesi bağlamında dikkate değerdir. Maarif Vekâleti tarafından "Söz Derleme Talimatnamesi" hazırlanmış ve Bakanlar Kurulunun onayıyla yürürlüğe konulmuştur. Düzenlenen II. Türk Dil Kurultayı'ndan sonra ise derleme faaliyetlerinin kapsamı genişletilerek söz derlemelerinin yanı sıra halk inançlarının ve sözlü kültür ürünlerinin derlenmesi için çalışmalar başlatılmıştır (Yiğit 2009: 83).

⁸ Bakınız: Ekler, Görsel 1.

Bartın Halkevi⁹, 22 Şubat 1935 tarihinde açılmıştır. Halkevi çalışmaları, 25 Haziran 1935 tarihine kadar Hasan Altınok başkanlığında yürütülmüş, bu tarihten sonra başkanlığa Kemal Samancıoğlu seçilmiştir. 20 Mart 1935 tarihinde Spor; Ar; Kitapsaray ve Yayın Şubeleri oluşturulmuş ve komiteleri seçilmiştir. 30 Haziran 1935 tarihinde ise Köycülük; Gösterit; Dil, Tarih ve Edebiyat ile Sosyal Yardımlaşma Şubeleri açılmış ve komiteleri seçilmiştir. Halkevinde yedi şube bu şekilde faaliyetlerine başlamıştır. Bunların dışındaki Müze ve Sergi ile Ders, Kurs Şubeleri açılmamış, bunların faaliyetleri ise Dil, Tarih ve Edebiyat Şubesi tarafından gerçekleştirilmiştir (Bartın Halkevi 1935: 5-6). Bu bağlamda Halkevlerindeki folklor çalışmaları, diğer şubelere göre daha yoğun olarak “Dil, Tarih ve Edebiyat” ile “Müze ve Tarih/Sergi” şubeleri tarafından yürütülmüştür.

Kültür sahasındaki çalışmaların bilhassa folklor tabanında şekillendiğini söylemek mümkündür. Halkevleri bünyesindeki folklor faaliyetleri, çoğunlukla Dil, Edebiyat ve Tarih Şubeleri altında yürütülmüştür. Ülkütaşır'ın (1972: 20) “bilimsel halkçılık” olarak terimleştirdiği bu faaliyetler, aynı zamanda Halkevlerinin kuruluş hedeflerinden birini oluşturmaktadır. Bu bağlamda Bartın Halkevinin Dil, Tarih ve Edebiyat Şubesi¹⁰, Kitapsaray ve Yayın, Ar, Gösterit ve Köycülük Şubeleri ile ortaklaşa çalışmalarda bulunmuştur.

Türkiye'nin çağdaşlaşma yolunda benimsetilmesi gereken düşüncelerin halka aktarılmasında ve anlatılmasında etkin bir rol üstlenmiş olan Bartın Halkevi Dil, Tarih ve Edebiyat Şubesinin ilk çalışması, Bartın Halkevinin açılış gününde Dr. Avni Tan tarafından verilen “devrimin tarihi” hakkında konferansın düzenlenmesi olmuştur. 26 Eylül 1935 tarihinde Dil Bayramı münasebetiyle Komite Başkanı İhsan Atukeren de Türk dili ve edebiyat ile ilgili bir konferans vermiştir¹¹. Bu konferanslara katılımın yoğun bir şekilde olduğu Bartın Halkevi raporlarında belirtilmektedir.

Ulusal tarih araştırmaları yapan, geçmişin birikimi üzerinde incelemelerde bulunan ve bu sırada bilgi, belge ve malzeme toplayan, bölgedeki her türlü eserin araştırılmasına ve tanıtılmasına katkı sağlayan Tarih ve Müze/Müze ve Sergi Şubeleri¹², maddî kültür ürünlerinin yanı sıra manevî kültür ürünlerini oluşturan halkın geleneksel değer ve bilgi birikiminin de kayıt altına alınmasını sağlamışlardır (Çeçen 1990: 190, Örnek 2000: 118). Bu bağlamda Bartın Halkevi Dil, Tarih ve Edebiyat Komitesi, somut mirasın korunması çalışmaları yürütmüş, Bartın-Amasra'daki tarihi

⁹ Bakınız: Ekler, Görsel 6.

¹⁰ Bakınız: Ekler, Görsel 2.

¹¹ Konferans metni, Bartın Halkevi Çalışma Raporları'nın I. cildinde İlişik No: 22 numarası ile kayıtlıdır.

¹² Halkevlerindeki folklor çalışmaları bağlamında Tarih ve Müze/Müze ve Sergi Şubelerinin önemli katkıları olmuştur. Mahallî, millî ve umumî tarih konularını araştırıp bunları çeşitli araçlarla halka sunan tarih ve müze kolunun ikinci çalışma alanı folklorudur. “Halka doğru” ilkesiyle hareket eden bu kol, halk bilgisinin derlenmesinde ve bunların sergilenmesinde önemli görevlerde bulunmuştur. Dünü ve bugünü, geçmiş ve geleceği tek bir yapı içerisinde sunabilme kabiliyetine sahip kuruluşlardan olan müzelerin “tarihsel köprü kurma” işlevi (Ülken 1992: 485) sadece bugün değil, geçmişte de fark edilmiş ve önemsenmiştir. Halkevleri tarafından da benimsenen bu politika, onların Tarih ve Müze/Müze ve Sergi Şubeleri ile yürütülmüştür. Bu bakımdan Halkevlerinin 1943 yılı içerisinde faaliyetleri bağlamında düzenlenen Cumhuriyet Halk Partisi'nin son genel kurultayında tarih ve müzecilik kollarının derleme çalışmalarına ağırlık verdikleri görülmektedir. Halkevlerinin folklor temelindeki bu faaliyetleri ise Ankara'da kurulan merkez büronun arşivi için kaynak oluşturmuştur (Çeçen 1990: 203). Böylece Türkiye Cumhuriyeti devletinin kültürel altyapısının oluşturulmasında “temel” vazifesi görecek olan folklor ve etnografya malzemeleri Halkevleri aracılığıyla temin edilebilmiş ve “millî folklor repertuarı”nın oluşmasına zemin hazırlanmıştır (Öztürkmen 2006: 116).

yıkıntılar için inceleme gezileri düzenlemiş ve çeşitli derlemeler yapmıştır. Bu derlemeler sırasında tespit edilen eski yazılar kopya edilmiş ve tercümeleri yaptırılmak üzere İstanbul müzeler müdürlüğüne gönderilmiştir. Devletin resmî organlarıyla bu tür bir “derleme seferberliği”nin başlatılması ve kültür ürünlerinin korunması, günümüzdeki bilimsel çalışmaların da vücut bulmasında önemli bir destek sağlamıştır.

Halkevleri özellikle folklor çalışmalarını önemsemiştir. Halkın arasına inip gelenek ve göreneklerin derlenmesine öncelik vermişler, bu gerçekleştirilirken uluslararası yöntemlerin ve tekniklerin kullanılmasını ve neşriyatın takip edilmesini (CHP 1935: 3) her fırsatta ifade etmişlerdir. Kültür ve sanat alanında uluslararası ölçülerin takip edilmesi ihtiyacı, Halkevlerinin kuruluş gerekçeleri arasında da yer almıştır. Bu ihtiyaç, Anadolu folklorunun bilimsel yöntemler dahilinde kayda alınması gerekliliğini de ortaya çıkartmıştır. Bu bağlamda Köycülük Şubesinin gezilerine katılan Bartın Dil, Tarih ve Edebiyat Şubesinin üyeleri, Türk dili ve edebiyatı ile ilgili derlemeler yapmışlardır. Derlemeler sırasında köylülerde bulunan eski ve tarihi kitaplar ve çeşitli metinleri kayıt altına almışlardır. Bu açıdan “halka doğru” ilkesiyle uyumlu biçimde çalışan şube¹³, üyelerine Bartın ve çevresindeki manilerin toplanması için talimat vermiştir. Söz konusu maniler, yine Bartın’da çıkarılan günlük gazete *Devrim*’de neşredilmiştir¹⁴. Ayrıca komite, mahallî türkülerin derlenmesinde de etkin olarak çalışmış ve bunları yine *Devrim* gazetesinde yayımlatmıştır. Öğretmen Sadi Yaver Ataman’ın “Safranbolu Düşünleri” hakkındaki derlemelerinin komite eliyle *Bartın* gazetesinde neşredilmesi sağlanmıştır. Bununla birlikte komite üyeleri, Halkevi bünyesinde gerçekleştirilen diğer folklor çalışmalarının *Bartın* gazetesinde yayımlanması sürecini takip etmişlerdir¹⁵. Komite, Bartın halk türkülerini, Bartın gelenek ve göreneklerini, düşün adetlerini de bastırmak üzere toplamış ve bunlarla ilgili broşür hazırlamışsa da bütçe yetersizliğinden yayımlayamamıştır (Bartın Halkevi 1936b: 4). Tüm bunlarla birlikte şube, Halkevi toplantılarında halk türkülerinin icra edilmesi ve halk oyunlarının oynanması için diğer şubelerle ortak çalışmış; bu oyunların fotoğraflarla kaydedilerek folklor koleksiyonunun oluşturulmasını sağlamıştır (Bartın Halkevi 1935: 7-11, 15; 1936a: 9-13, 55).

Dil, Tarih ve Edebiyat Şubesi, özellikle halk musikisi ile ilgili kısımda Ar Şubesi ile birlikte hareket etmiştir. Ar Şubesi, diğer şubelerde olduğu gibi “teknik beynelmilel, ruh Türk; usul beynelmilel, üslup Türk” düşüncesiyle hareket etmiştir. Bu yüzden halk arasında modern musikinin yerleşmesine çalışırken millî türkülerin de herkes tarafından öğrenilmesi için çalışmalarda bulunmuştur¹⁶. Millî bayramlarda görev alan şube, bu

¹³ Köycülük Komitesi, 23 Nisan törenine katılmak üzere çevredeki köylüleri davet etmiştir. Davet üzerine köylüler bu törene katılmışlardır. Bu katılım “halka doğru” ilkesi ve köylünün bilinçlendirilmesi bağlamında dikkate değerdir. Bakınız: Ekler, Görsel 7.

¹⁴ 16 Ağustos 1935 yılında yayın hayatına başlayıp 4 Mayıs 1936 tarihinde yayın hayatını sonlandıran *Devrim* gazetesindeki folklor ile ilgili çalışmalar, “Atatürk Döneminde Halkbilimi Çalışmaları ve Devrim Gazetesi” adı altında tarafımızca hazırlanan bir bildiriye ele alınmış ve 12-15 Kasım 2019 tarihinde Amasya’da düzenlenen 9. *Uluslararası Atatürk Kongresi*’nde sözlü olarak sunulmuştur.

¹⁵ Folklor araştırmaları tarihinde *Bartın* gazetesinin yeri ve önemi üzerine tarafımızdan kaleme alınmış bir yazı için bakınız: (Yıldız 2015).

¹⁶ Kuruluşlarından itibaren Halkevleri, halk arasından kelime ve türkü derlemeleri, halk masallarının kaydedilmesi, etnografik malzemelerin toplanması ve millî raks olarak halk oyunlarını teşvik etmek (CHP 1940: 12-13) başta olmak üzere folklorla ilgili çeşitli faaliyetlerde bulunmuşlardır. Ankara radyosunda on bir günde bir yapılan “Halkevleri Sanat ve Folklor Geceleri”, geleneksel halk musikisinin ve rakslarının tanınip

bayramlarda millî türkülerin ve marşların milletçe söylenmesi ve halk arasında alışkanlık kazanmasını hedeflemiştir. Ar Şubesi, halk türkülerinin derlenmesi ve notalandırılmasında etkin olarak çalışmış ve Kitapsaray ve Yayın Komitesi ile birlikte hareket etmiştir (Bartın Halkevi 1935). Bu derlemelerin bir kısmı Bartın Memleket Matbaasında Sadi Yaver Ataman tarafından kitap olarak basılmış, bir kısmı da *Bartın* gazetesinde makale serileri olarak yayımlanmıştır.

Anadolu'nun büyük bir bölümünde kurulmuş olan Halkevlerinin mecmuaları¹⁷, yayın kolunun yardımı ile Dil, Tarih ve Edebiyat Şubeleri tarafından çıkarılmıştır. Bu yayınlar yapılırken, bölgenin ihtiyaçları öncelik olarak alınmıştır. Halkevlerindeki bu şubeler, içinde yoğun olarak folklorla dair malzemelerin bulunduğu Halkevi mecmualarını ulusalda Türk Tarih Kurumu ile uyumluluk içinde çıkararak (Kara 2006: 56-57, 107) halk arasında yaşayan geleneklerin arka planına ilişkin tarihî verilerin de kayıt altına alınmasını sağlamışlardır. Bu bağlamda Bartın Halkevi Kitapsaray ve Yayın Komitesi¹⁸ de folklorla önem vermiş ve bu alandaki yazıları, yine Bartın'da çıkarılan *Bartın* ve *Devrim* gazetelerinde neşredilmesini sağlamıştır. Bu neşir faaliyetleri, bölgede derlemeler yapan Mehmet Şakir Ülkütaşır, Vahit Lütfi Salcı, Sadi Yaver Ataman, Ahmet Baha Gökoğlu gibi halkbilimcilerin gazeteye düzenli aralıklarla yazı göndermelerini teşvik etmiştir. Bu yazıların bazılarında bölge halkının derlemeler yapmaları, eski yazıları kayıt altına almaları ve bunu millî bir görev olarak görmeleri tavsiye edilmiştir. Halkevinin kurulduğu dönemde ve öncesinde Memleket Matbaasında basılan eserlerin¹⁹ yanı sıra yerel basında folklorla ilişkin artışı, söz konusu tavsiyelerin karşılık bulduğunu göstermektedir.

Halkevi yayın kolu, özellikle Dil, Tarih ve Edebiyat Şubesi ile birlikte çalışarak Bartın halkının tarih bilincinin artırılması ve aydınlatılması amacıyla *Bartın* ve *Devrim* gazetelerinde “Tarihi Yapraklar”, “Tarihi Hikâyeler” başlıkları altında yazıların yayımlanmasını sağlamıştır. Kitapsaray ve Yayın Komitesinin Yayın kolu, halkın bilinçlendirilmesi ve her türlü sosyal ve kültürel faaliyetten haberdar edilmesi için *Bartın* gazetesini araç olarak seçmiştir²⁰. 1935 tarihinde hazırlanan ve onaylanan Çalışma ve İş Bölümü Öğreneği içinde bu durum ayrıca bildirilmiştir. Yine bu öğrekte yer alan hedeflerden biri halk bilgisine değer verilmesi, yerli folklor incelemelerinin yapılması, bunların belgeler ve broşürler halinde yayımlanmasıdır ki Yayın Kolu bu hedefini büyük oranda gerçekleştirmiştir (Bartın Halkevi 1935). Bartın'da 1924 yılından itibaren

sevilmesine vesile olmuştur. Köylerden alınıp şehirlere getirilen rakslar, “vaktile yalnız Zeybek bilen büyük şehir çocuklarının, şimdi Halay'ı, Horan'ı, Bar'ı, birbirinden daha güzel, daha usta oynar olmalarını” (CHP 1942: 5, Çeçen 1990: 201) ve sevmelerini sağlamıştır.

¹⁷ Halkevlerinin 1940 yılına ait talimatnamesinde yapılması istenen işlerden biri “umumiyetle folklor üzerinde çalışmak” şeklinde belirtilmiştir (CHP 1940: 5-6). Bu kapsamda yapılan yayınlar ve dergiler üç kısma ayrılmış durumdadır: 1- Mahallî tarih, halkiyat ve hayat tetkiklerine ait olan yahut da bir gezinin, bir çalışmanın, bir kutlamanın tafsilatını veren broşürler; 2- Muhitin tarihini veren, halkiyatını inceleyen, muhitte yetişen büyüklerin eserlerini ve hayatlarını anlatan kitaplar; 3- Mecmualar veya mahallî gazetelerde devamlı sayfalar (CHP 1940: 10-11).

¹⁸ Bakınız: Ekler, Görsel 5.

¹⁹ Bu eserler hakkında bakınız: (Asma ve Yavuzaslan 2014).

²⁰ Halkevlerinin kuruluş gerekçelerinden biri “ulusal bilinci veya ulus bilincini” (Arıkan 1999: 275, Çeçen 1990: 223) pekiştirerek toplumun çağdaşlaşmasına hizmet etmektir. Recep Peker tarafından yapılan açılış nutkunda Halkevlerinden “memleketin kültür sahasında millî mahiyette teşkilatlanmasını temin edecek bir teşkilat” (Kongar 2011: 283) şeklinde bahsedilmesi bu zorunluluğu bir kez daha göstermektedir. Çünkü Halkevlerinde her toplantı beklenen, “vatandaşın karakterini sağlamlaştırmak, yükseltmek, güzelleştirmek ve vatanperverlik düşüncesini benimsetmek” olmuştur (İnönü 1934, 7 Mart: 3).

başlayan yerel basın ve kitap yayın faaliyetleri hedefin gerçekleştiğinin göstergelerinden biri olarak değerlendirilebilir.

Kitapsaray ve Yayın Komitesinin folkloru ayrı bir yer ayırmasının en önemli sebebi, komite başkanı İ. Cemal Aliş'tir. Aliş, adı geçen iki gazetenin sahibi ve baş yazarı olup folklor araştırmalarına özel bir merak duymuştur. Bu açıdan komite, Halkevi tarafından yapılan derlemelerin yayımlanmasında etkili olmuştur. Yine komite, *Bartın* gazetesi ile her hafta kültürel yayınlara devam etmiş ve halkın dikkatini bu sahaya çekmeye çalışmıştır (Bartın Halkevi 1935: 40-44, 48; 1936a: 13; 1936b: 3).

Bartın'ın sosyal ve kültür yaşamına İ. Cemal Aliş'in katkıları büyüktür. Bartın Halkevi açılmadan 10 yıl önce kardeşi A. Kemal Aliş²¹ ile birlikte kurduğu Azim Kitabevi ile -sonradan Bartın Halkevinin yayın komitesini oluşturacaklardır- özellikle folklor alanında birçok yayının yapılmasını sağlamışlardır. Kitabevi, Bartın Halkevinin kuruluş gerekçeleriyle paralel olarak hareket etmiş, Bartın halkına okuma alışkanlığı kazandırmak için çabalamış ve bunu büyük oranda başarmıştır (Asma ve Yavuzaslan 2014: 29-30).

Kitabevi ile birlikte 1924 yılında kurulan Bartın Memleket Matbaasının da sahibi olan İ. Cemal Aliş, gazetelerin yanı sıra kitap yayınlarında bulunmuştur. Bartın'ın sosyal ve kültürel yaşamında önemli yer edinen bu yayınlardan birkaçı Bartın Halkevinin çalışmaları neticesinde gerçekleşmiştir. Sadi Yaver Ataman'ın 1936 yılında Memleket Matbaasında basılan *Safranbolu Düğünleri Oyunlar-Türküler* adlı eseri bunlardan biridir.

Bartın Halkevi Kitapsaray ve Yayın Komitesi, sadece Halkevi bünyesinde çalışmalar yürütmemiştir. Komite başkanı Aliş, *Bartın* ve *Devrim* gazetelerini Bartın yayın hayatına kazandırarak Bartın halkının dikkatini uluslararası ve ulusal konulara çekmeyi başarmıştır. Bu çerçevede özellikle devrimin gelişim sürecinin halka öğretilmesi hedeflenmiş ve böylece yerelin bilinçlendirilmesi sağlanmıştır. Komite üyelerine göre devrimin gelişim süreci ve sebepleri anlaşılırsa halkın, köylünün uyandırılması daha hızlı bir şekilde gerçekleşecektir. Bu bakımdan devrimin kronolojisi, o gün ne olduysa, Halkevi önündeki kara tahtaya yazılmıştır. Burada komite üyeleri Nutuk'ta yazılmış olan günleri belli olan olayları da kronolojik olarak bildirmişlerdir (Bartın Halkevi 1936a: 57). Bu bağlamda Halkevi, ulusal yönetimin hedeflerini gerçekleştirmek için çalışmış ve bunu büyük oranda başarmıştır. 23 Nisan 1936'da törene katılan köylüleri gösteren bir fotoğraf karesi²² bu başarının göstergelerinden biridir.

Bartın Halkevindeki Spor Şubesi, uluslararası alanda yaygın olarak yapılan voleybol, tenis, boks, kürek çekme gibi sporların yanında binicilik²³, güreş²⁴ ve atıcılık gibi ata sporları ile ilgili faaliyetlerde bulunmuş, müsabakalar düzenlemiştir. Özellikle ata sporlarının yeniden canlandırılması temelinde çalışmalar yapmış, meraklıları bu

²¹ Ahmet Kemal Aliş, Bartın Halkevinin kültür kolunda da çalışmıştır.

²² Bakınız: Ekler, Görsel 7.

²³ Bakınız: Ekler, Görsel 3.

²⁴ Bakınız: Ekler, Görsel 4.

yönde kendilerini geliştirmeleri için heveslendirmiştir (Bartın Halkevi 1935: 24; 1936b: 15).

Yeni Türkiye'nin kültürel yapısının modern inşasında değişimin halka yansıtılması, halk kültürünün tespiti ve derlenmesi, aydın ve halk arasında kaynaşmanın gerçekleşmesi, devlet ve halk arasında yeni bir kan dolaşımının sağlanması gibi amaçlarla yurdun dört bir köşesine bütün şubeleriyle yayılan Halkevleri, Türkiye'de "değişimin kültür kurumları" olmuşlardır (Yiğit 2009: 83). Halkevleri, bu açıdan yeni Türkiye hayatının çağdaşlaşma yolundaki başlı başına bir unsuru ve simgesi olarak değerlendirilebilir (İnönü 1934, 7 Mart: 3). Çalışmada örneklem olarak alınan Bartın Halkevinin de Bartın'a çağdaşlaşma yolunda artı bir değer kattığını söylemek mümkündür.

Sonuç

Atatürk dönemi kültür politikalarının hedeflerinden biri, yeni Türkiye'nin kültürel yapısının modern inşasıdır. Bu inşanın rotası "millileşme" ve "çağdaşlaşma" olarak belirlenmiştir. Kültürde yerliliği ve milliliği, teknikte ise çağdaşlığı hedefleyen, başka bir ifadeyle, yerli ve çağdaş olanı sentezlemeyi amaçlayan bu politikada radikal bir değişim öngörülmüştür.

Cumhuriyet'in ilanından sonraki süreçte çağdaş bir toplumun kurulmasını sağlamak ve yerleşmesini kolaylaştırmak için devlet eliyle çeşitli kurumlar oluşturulmuş ve faaliyete geçirilmiştir. Yeni Türkiye'nin sosyal, ekonomik ve kültürel alanlarda gelişmesine çalışan ve bu amaçla programlanan Halkevleri de bu tür bir çabanın ürünü olarak doğmuştur.

Türk Ocaklarının yerine kurulan, köklerini "halkçılık" ilkesinden alan, Atatürk dönemi ve sonrasında faaliyette bulunmuş olan Halkevleri, yerli ve millî kültürün yeniden inşasında ve yaygınlaştırılmasında "kültür merkezi" işlevi görmüşlerdir. Tüm bunlarla birlikte zaman zaman "millî kültür ocakları" şeklinde tanımlanan Halkevleri, yeni Türkiye'nin yerlilikle ve çağdaşlıkla sentezlenen yapısına uygun "millî bir kültür yaratmak" için folklordan doğrudan yararlanmışlardır. Bu açıdan Halkevlerinin koleksiyonları ve yayınları, folklor araştırmalarında birincil kaynaklar arasında yer almaktadır.

Atatürk döneminde yoğun bir şekilde gerçekleştirilen folklor faaliyetlerinde özellikle Halkevlerinin açılması, bu faaliyetlere kayda değer bir ivme kazandırmıştır. Her ne kadar akademik folklor standartlarından uzak da olsalar bu çalışmaların teorik ve pratik olarak yoğunlaştığını söylemek mümkündür. Bu süreçte yapılan derlemeler, millî kültürün inşasında kullanılacak olan halk bilgisinin tespitini ve kayıt alınmasını sağlamıştır.

Anadolu'nun dört bir tarafında faaliyet göstermiş olan Halkevlerinin ve çalışmalarının ele alınması ve ulaşılan yeni belgelerin incelenmesi, özellikle Atatürk döneminde biçimlendirilmeye çalışılan yeni Türkiye'nin çağdaş toplum yapısının temelleri hakkında fikir edinmeye katkı sağlamaktadır. Bu bağlamda çalışmada, millî kültürün yaratılıp benimsetilmesinde etkin bir organ olarak çalışmış olan Halkevleri ve daha özeldir Bartın Halkevinin folklor faaliyetleri konu edilmiştir. Halkevinin folklor temelinde gerçekleştirdiği çalışmaların niteliği, önemi, Türk folklor tarihindeki yeri ortaya

konulmuştur. Bartın Halkevi Raporları ile şubelerin çalışma ve iş bölümü öğrenekleri incelendiğinde her bir şubenin halkın bilinçlendirilmesi düşüncesi altında çalışmalar yürüttüklerini söylemek mümkündür. Raporlarda bu düşünüş biçiminin “halkı uyandırmak veya köylüyü uyandırmak” olarak sürekli bir biçimde tekrarlandığı görülmüştür. Bu bakımdan Bartın Halkevi, bütün şubeleriyle özelde Bartın ve çevresinin, genelde ise Anadolu'nun çağdaşlaşması yolunda hizmet vermiştir. Bu hizmetlerde folklor, Halkevi faaliyetlerinde hem amaç hem de araç olarak yer almıştır.

KAYNAKLAR

- “Halkevimiz Faaliyete Geçiyor”, (1935, 26 Haziran), **Bartın**, S. 500: s. Manşet.
- “Gençler Birliği Halkevine Geçti”, (1935, 3 Temmuz), **Bartın**, S. 501: s. Manşet.
- AKYÜZ, Kenan, (1986), “Türk Ocakları”, **Bellekten**, S. 196: s. 201-228.
- ASMA, Çetin ve YAVUZASLAN, Güngör (2014). **Kalemin Aydınlığında Bir Ömür-İbrahim Cemal Aliş ve Bartın Gazetesi (1906-1977)**, Bartın: Bartın Belediyesi Kültür Yayınları.
- ARIK, R. Oğuz, (1947), **Halkevlerinde Müze, Tarih ve Folklor Çalışmaları Kılavuzu**, Ankara: C.H.P. Halkevleri Yayınlarından Kılavuz Kitapları XXI.
- ARIKAN, Zeki, (1999), “Halkevlerinin Kuruluşu ve Tarihsel İşlevi”, **Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi**, S. 23: s. 261-281.
- BARTIN HALKEVİ, (1935), **Bartın Halkevinin Çalışma Raporu**, C. I, Bartın.
- BARTIN HALKEVİ, (1936a), **Bartın Halkevinin Çalışma Raporu-Birinci Altı Aylık (1 İkinci Kânun 1936-30 Haziran 1936)**, C. II, Bartın.
- BARTIN HALKEVİ, (1936b), **Bartın Halkevinin Çalışma Raporu-İkinci Altı Aylık (1 Temmuz 1936-30 Aralık 1936)**, C. III, Bartın.
- BAYINDIR ULUSKAN, Seda, (2010), **Atatürk'ün Sosyal ve Kültürel Politikaları**, Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi Yayını.
- BİNYAZAR, Adnan, (2001), “Atatürk'ün Yaratmak İsteddiği Bilgi Toplumu”, Haz. Nimetullah Hafız, **1. Uluslararası Türkoloji Kongresi Bildirileri**, Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi Yayını, 39-49.
- CHF, (1932), **C.H.F. Halkevleri Talimatnamesi**, Ankara: Hakimiyeti Milliye Matbaası.
- CHP, (1935), **103 Halkevi Geçen Yıllarda Nasıl Çalıştı? Halkevleri (1932-1935)**, Ankara.
- CHP, (1940), **Halkevleri 1940**, Ankara: Ulusal Matbaa.
- CHP, (1942), **Halkevleri Halkodaları 1932-1940**, Ankara: Alâeddin Kırıl Basımevi.
- ÇEÇEN, Anıl (1990), **Atatürk'ün Kültür Kurumu Halkevleri**, Ankara: Gündoğan Yayınları.

ÇOBANOĞLU, Özkul (2009), "Atatürk Dönemi Türk Halkbilimi Çalışmaları Tarihçesi Üzerine Genel Bir Değerlendirme", **Cumhuriyet Dönemi Türk Kültürü Atatürk Dönemi (1920-1938)**, C. III, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını, 1001-1016.

DÂVER, Bülent, (1998), "Atatürk Dönemi Kültür Politikası", **Üçüncü Uluslararası Atatürk Sempozyumu Bildirileri II**, Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi Yayını, s.611-616.

GURALLAR YEŞİLKAYA, Neşe, (2003), **Halkevleri: İdeoloji ve Mimarlık**, İstanbul: İletişim Yayınları.

İNÖNÜ, İsmet, (1934, 7 Mart), "İsmet Paşa Hz.nin Mühim Nutku", **Bartın**, S. 436: s. 3-4.

İNÖNÜ, İsmet, (1934, 14 Mart), "İsmet Paşa Hz.nin Mühim Nutku", **Bartın**, S. 437: s. 3.

KARA, Adem, (2006), **Cumhuriyet Döneminde Kalkınmanın Mihenk Taşı Halkevleri (1932-1951)**, Ankara: 24 Saat Yayıncılık.

KONGAR, Emre, (2011), **Devrim Tarihi ve Toplum Bilim Açısından Atatürk**, İstanbul: Remzi Kitabevi.

ÖRNEK, S. Veyis, (2000), **Türk Halkbilimi**, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

ÖZTÜRKMEN, Arzu, (2006), **Türkiye'de Folklor ve Milliyetçilik**, İstanbul: İletişim Yayınları.

ŞAKİROĞLU, Mahmut, (1985), "Atatürk Döneminde Kültür Çalışmaları", **Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi-Atatürk ve Gençlik [Özel Sayısı]**, S. 407: s. 291-301.

ÜLKEN, H. Ziya, (1992), **Türkiye'de Çağdaş Düşünce Tarihi**, İstanbul: Ülken Yayınları.

ÜLKÜTAŞIR, M. Şakir, (1972), **Cumhuriyet'le Birlikte Türkiye'de Folklor ve Etnografya Çalışmaları**, Ankara: Başbakanlık Basımevi.

YILDIRIM, Dursun, (1991), "Türk Folklor Araştırmalarının Problemleri", **Millî Folklor**, S. 11: s.13-21.

YILDIZ, Kübra, (2015), "Türk Folklor Araştırmalarında Önemli Bir Kaynak: Bartın Gazetesi", **UKHAD (Uluslararası Karadeniz Havzası Halkbilim Araştırmaları Dergisi)**, S. 2: 271-286.

YİĞİT, A. Ata, (2009), "Atatürk Dönemi Kültür Politikası", **Cumhuriyet Dönemi Türk Kültürü Atatürk Dönemi (1920-1938)**, C. I, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını, 73-84.

EKLER

Görsel 1: Bartın'daki sosyal ve kültürel çalışmalarda bulunan Gençler Birliği Derneğinin Halkevine geçmesi için yapılan toplantıdan bir kare (Bartın Halkevi 1935: 2)²⁵.

Görsel 2: Bartın Halkevi Dil, Tarih ve Edebiyat Komitesi [Başkan: İhsan Atukeren (Orta O. Direktörü), Üye: Perihan Aktün (Orta O. Öğretmeni), Üye: Sezai Ünye (Tüccar), Üye: Ali Galip Torlak (Tüccar), Üye: Ahmed Aliş (Kitapçı)] (Bartın Halkevi 1935: 7).

²⁵ 3 ciltlik Bartın Halkevi Çalışma Raporları'na ulaşmamı sağlayan Bartınlı yerel tarih araştırmacısı Çetin Asma beyefendiye teşekkürlerimi sunarım.

Görsel 3: Bartın Halkevi Spor Şubesindeki Binicilik kolu, gezi için toplandıkları sırada çekilmiş bir kare (Bartın Halkevi 1935: 31).

Görsel 4: Bartın Halkevine bağlı Spor Şubesindeki Güreş kolunun yürüttüğü çalışmalar kapsamında genç güreşçilerin antrenmanından bir kare (Bartın Halkevi 1935: 33).

Görsel 5: Bartın Halkevine bağlı Kitapsaray ve Yayın Komitesinde çalışanlar. Ortada oturan kişi Cemal Aliş'tir (Bartın Halkevi 1935: 41).

Görsel 6: Cumhuriyet'in 12. yıldönümü toplantısında Bartın Halkevinin görünüşü (Bartın Halkevi 1935: 57-58).

Görsel 7: 23 Nisan 1936'da törene katılan köylüleri gösteren bir kare (Bartın Gazetesi 1936a: 64).